

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบสองกลุ่มวัดครั้งเดียว (The Posttest only with Non-equivalent groups) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดาระหว่างกลุ่มที่ได้รับการวางแผนการจำหน่ายกับกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ ซึ่งมีรูปแบบการทดลองดังนี้ (Burns & Grove, 1997 อ้างถึงใน รัตนศิริ ทาโต, 2551)

กลุ่มทดลอง	x	O ₁
กลุ่มควบคุม		O ₂

โดย x หมายถึง โปรแกรมการวางแผนการจำหน่าย

O₁ หมายถึง พฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดาหลังได้รับโปรแกรมการวางแผนการจำหน่าย

O₂ หมายถึง พฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดาหลังได้รับการพยาบาลปกติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ มารดาและทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีอายุครรภ์น้อยกว่า 37 สัปดาห์ จากการประเมินอายุครรภ์ด้วยวิธีของบัลลาร์ด และเข้ารับการรักษานในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิด

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ มารดาและทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีอายุครรภ์น้อยกว่า 37 สัปดาห์ จากการประเมินอายุครรภ์ด้วยวิธีของบัลลาร์ด และเข้ารับการรักษานในหน่วยบริบาลทารกแรกเกิด/ NICU โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา จ.ชลบุรี

เกณฑ์การคัดเลือกเข้าร่วมในการวิจัย (Inclusion criteria)

มารดาทารกคลอดก่อนกำหนด :

- 1) เป็นมารดาหลังคลอดที่มีบุตรเป็นทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีอายุครรภ์น้อยกว่า 37 สัปดาห์ จากการประเมินอายุครรภ์ด้วยวิธีของบัลลาร์ด และทารกได้รับการรักษาในหน่วยปริบาลทารกแรกเกิด/ NICU และวางแผนที่จะเลี้ยงดูทารกด้วยตนเอง
- 2) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและไม่เป็นโรคติดต่อที่สามารถแพร่เชื้อได้และเป็นอันตรายต่อทารก
- 3) พูด ฟัง อ่านภาษาไทยเข้าใจ และสามารถให้ข้อมูลได้
- 4) ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

ทารกคลอดก่อนกำหนด :

- 1) เป็นทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีอายุครรภ์น้อยกว่า 37 สัปดาห์ จากการประเมินอายุครรภ์ด้วยวิธีของบัลลาร์ดโดยแพทย์ผู้รักษา
- 2) ได้รับการรักษาในหน่วยปริบาลทารกแรกเกิด/ NICU ตั้งแต่แรกเกิด
- 3) ไม่มีความพิการ และความผิดปกติสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโต ได้แก่ ปากแหว่งเพดานโหว่ ปอดเรื้อรัง และโรคหัวใจพิการแต่กำเนิด
- 4) มารดาทารกและแพทย์เจ้าของไข้อนุญาตให้เข้าร่วมในการวิจัย

เกณฑ์การคัดออกจากการวิจัย (Exclusion criteria)

มารดาทารกคลอดก่อนกำหนด :

มารดาได้รับโปรแกรมการวางแผนจำหน่ายไม่ครบทุกขั้นตอน

ทารกคลอดก่อนกำหนด :

ทารกมีอาการเปลี่ยนแปลงถึงขั้นภาวะวิกฤติระหว่างที่มารดาได้รับโปรแกรม เช่น หายใจเหนื่อย เหงื่อ หยุดหายใจ ต้องกลับไปใส่ท่อช่วยหายใจหรือใช้เครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ในการรักษา หรือเสียชีวิตระหว่างการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ไม่มีการคัดกลุ่มตัวอย่างออก มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดสามารถเข้าร่วมโปรแกรมการวางแผนจำหน่ายได้ครบทุกขั้นตอน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ควรมีกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อยที่สุดกลุ่มละ 20 ราย (Polit and Hungler, 1999) และเพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการทดลองมีการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ และสามารถอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากรที่ดี (Burns and Grove, 2001) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของ

กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนด 40 คู่ ประกอบด้วยกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คู่ และกลุ่มทดลองจำนวน 20 คู่

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 20 คู่ โดยการคัดเลือกตามสะดวก (Convenience sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างมีความเท่าเทียมกัน เพื่อป้องกันอิทธิพลของตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยการจับคู่ (matched pair) ในด้านอายุและประสบการณ์การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดา เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลทารก (สินีนาวุ ลิมนิยมธรรม, 2546; นิตยา ชันเพชร, 2546; บัญจาศ์ สุขเจริญและคณะ, 2544; Wolff, 1993; Sumner & Spietz, 1994) และเพื่อป้องกันการปนเปื้อนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 สุ่มกลุ่มตัวอย่างมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด และจัดให้อยู่ในกลุ่มควบคุมก่อนจนครบทั้งหมด 20 คู่ ระหว่างวันที่ 14 พฤษภาคม 2553 ถึงวันที่ 8 มิถุนายน 2553

2.2 จัดกลุ่มตัวอย่างมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนดตั้งแต่คู่ที่ 21 จนถึงคู่ที่ 40 โดยการจับคู่ (Matched pair) มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดกลุ่มทดลองให้คล้ายคลึงกับมารดาในกลุ่มควบคุม ในด้านอายุและประสบการณ์การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด ระหว่างวันที่ 9 มิถุนายน 2553 ถึงวันที่ 11 กรกฎาคม 2553

ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนด มีดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด และการมีผู้ช่วยดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด โดยการแจกแจงความถี่ด้วยจำนวนและร้อยละ ดังเสนอในตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของลักษณะของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ

ข้อมูลทั่วไปมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด	กลุ่มควบคุม (n=20)		กลุ่มทดลอง (n=20)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ				
ต่ำกว่า 20 ปี	4	20	3	15
20-30 ปี	11	55	12	60
31-40 ปี	5	25	5	25
อายุเฉลี่ย	$\bar{X}$ =26.30 SD= 5.55		$\bar{X}$ =26.40 SD=5.46	
ระดับการศึกษา				
ม.3	6	30	2	10
ม.6	7	35	8	40
ปวช.	1	5	4	20
ปวส.	4	20	5	25
ปริญญาตรี	2	10	1	5
อาชีพ				
แม่บ้าน	8	40	2	10
ค้าขาย	1	5	1	5
รับจ้างทั่วไป	7	35	6	30
พนักงานโรงงาน	4	20	8	40
กำลังศึกษา	-	-	3	15

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้งหมด 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 20 คน และกลุ่มทดลอง 20 คน โดยมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดในกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 55 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35 ประกอบอาชีพแม่บ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 และมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 40 ประกอบอาชีพพนักงานโรงงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของลักษณะของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามประสบการณ์การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด และการมีผู้ช่วยดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด

ข้อมูลทั่วไปมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด	กลุ่มควบคุม (n=20)		กลุ่มทดลอง (n=20)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด				
มี	4	20	2	10
ไม่มี	16	80	18	90
การมีผู้ช่วยดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด				
ไม่มี	-	-	2	10
มี				
สามี	10	50	10	50
ญาติพี่น้อง	10	50	8	40

จากตารางที่ 2 พบว่ามารดาทารกคลอดก่อนกำหนดในกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด คิดเป็นร้อยละ 80 มีสามีและญาติพี่น้องเป็นผู้ช่วยดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50

มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด คิดเป็นร้อยละ 90 ส่วนใหญ่มีสามีเป็นผู้ช่วยดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด คิดเป็นร้อยละ 50

2. ข้อมูลทั่วไปของทารกคลอดก่อนกำหนด ประกอบด้วย เพศ อายุครรภ์ประเมินตาม Ballard score น้ำหนักแรกคลอด จำนวนวันนอน ณ วันที่จำหน่ายทารก และน้ำหนักทารก ณ วันที่จำหน่าย ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ดังเสนอในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของลักษณะของทารกคลอดก่อนกำหนดของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง จำแนกตามเพศ อายุครรภ์ประเมินตาม Ballard score น้ำหนักแรกคลอด จำนวน วันนอน ณ วันที่จำหน่ายทารกและน้ำหนักทารก ณ วันที่จำหน่าย

ข้อมูลทั่วไปทารกคลอดก่อนกำหนด	กลุ่มควบคุม (n=20)		กลุ่มทดลอง (n=20)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	7	35	11	55
หญิง	13	65	9	45
อายุครรภ์ประเมินตาม Ballard score				
< 32 wks	1	5	-	-
32-36 wks	19	95	20	100
น้ำหนักแรกคลอด				
< 1,500 กรัม	-	-	1	5
1,501- 2,500 กรัม	20	100	19	95
จำนวนวันนอน ณ วันที่จำหน่ายทารก				
< 14 วัน	15	75	15	75
15-30 วัน	5	25	5	25
น้ำหนักทารก ณ วันที่จำหน่าย				
1,800 – 2,000 กรัม	4	20	10	50
2,001 – 2,500 กรัม	16	80	10	50

จากตารางที่ 3 ทารกคลอดก่อนกำหนดในกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65 อายุครรภ์ซึ่งประเมินจาก Ballard score อยู่ระหว่าง 32-36 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 95 น้ำหนักแรกคลอดอยู่ระหว่าง 1,501- 2,500 กรัมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 มีจำนวนวันนอน ณ

วันที่จำหน่ายทารกส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 14 วัน คิดเป็นร้อยละ 75 และมีน้ำหนัก ณ วันที่จำหน่ายทารก อยู่ระหว่าง 2,001- 2,500 กรัม คิดเป็นร้อยละ 80

ทารกคลอดก่อนกำหนดในกลุ่มทดลองส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55 อายุครรภ์ ซึ่งประเมินจาก Ballard score อยู่ระหว่าง 32-36 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 100 น้ำหนักแรกคลอด อยู่ระหว่าง 1,501- 2,500 กรัมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95 มีจำนวนวันนอน ณ วันที่จำหน่ายทารก ไม่น้อยกว่า 14 วัน คิดเป็นร้อยละ 75 และมีน้ำหนัก ณ วันที่จำหน่ายทารก อยู่ระหว่าง 1,800 – 2,000 กรัม และ 2,001- 2,500 กรัม เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50

3. ข้อมูลคะแนนพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดาระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองโดยการจับคู่ (matched pair) ด้านอายุและประสบการณ์การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดา ดังเสนอในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คะแนนพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดาของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

คู่ที่	อายุและประสบการณ์		อายุและประสบการณ์		คะแนนพฤติกรรม	
	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
1	31	ไม่มี	32	ไม่มี	100	107
2	19	ไม่มี	19	ไม่มี	94	103
3	22	ไม่มี	22	ไม่มี	104	111
4	18	ไม่มี	18	ไม่มี	50	109
5	21	ไม่มี	22	ไม่มี	105	112
6	26	ไม่มี	26	ไม่มี	107	110
7	28	ไม่มี	29	ไม่มี	108	111
8	30	มี	30	มี	108	112
9	28	ไม่มี	28	ไม่มี	106	107
10	33	ไม่มี	34	ไม่มี	100	112
11	26	มี	25	ไม่มี	94	112
12	30	ไม่มี	29	ไม่มี	103	111
13	26	ไม่มี	25	ไม่มี	102	109
14	27	ไม่มี	27	ไม่มี	102	112
15	20	ไม่มี	21	ไม่มี	92	101
16	31	มี	32	ไม่มี	110	112
17	39	มี	38	มี	91	109
18	23	ไม่มี	22	ไม่มี	94	112
19	18	ไม่มี	19	ไม่มี	94	111
20	30	ไม่มี	31	ไม่มี	104	107

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดาใน

กลุ่มควบคุมมีคะแนนสูงสุด 110 คะแนน คะแนนต่ำสุด 50 คะแนน

กลุ่มทดลองมีคะแนนสูงสุด 112 คะแนน คะแนนต่ำสุด 101 คะแนน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย เครื่องมือจำนวน 3 ชุด คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง 2) เครื่องมือที่ใช้ในการทำกับการทดลอง และ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ชุดที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมการวางแผนการจำหน่าย โดยใช้กระบวนการพยาบาล มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร บทความ ทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง คือ แนวคิดการวางแผนจำหน่ายของ Clemen-Stone et al. (1995) และแนวคิดพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของ Moore (1983)

1.2 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นแผนการจำหน่ายทารกคลอดก่อนกำหนด ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การประเมินปัญหา โดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยและมารดาทารก การสัมภาษณ์ประวัติและข้อมูลต่างๆ ความรู้ ทักษะและความพร้อมในการดูแลทารกของมารดา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประเมินปัญหาการดูแลทารกเมื่อได้รับการจำหน่าย 2) การตั้งข้อวินิจฉัยปัญหา โดยผู้วิจัยตั้งข้อวินิจฉัยปัญหาจากข้อมูลทั้งหมดที่ประเมินได้จากมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดเกี่ยวกับการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดที่บ้าน 3) การวางแผนปฏิบัติการพยาบาล โดยผู้วิจัย มารดาทารกและทีมสหสาขาวิชาชีพร่วมกันวางแผนกำหนดกิจกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด 4) การปฏิบัติการกิจกรรมการพยาบาล โดยผู้วิจัยดำเนินการสอน สาธิต ให้คำปรึกษา คำแนะนำและให้มารดามีส่วนร่วมและฝึกปฏิบัติการดูแลทารกได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการประสานงานในกลุ่มสหสาขาวิชาชีพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การรู้จักแหล่งทรัพยากรในชุมชน 5) การประเมินผล โดยผู้วิจัยและมารดาทารกร่วมกันประเมินผลกิจกรรมที่ปฏิบัติ และนำปัญหาที่พบมาแก้ไข เพื่อให้มารดาทารกสามารถปฏิบัติการได้อย่างถูกต้อง

1.3 จัดทำคู่มือการวางแผนจำหน่ายทารกคลอดก่อนกำหนด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจำหน่ายแก่มารดาทารกคลอดก่อนกำหนด

1.4 จัดทำคู่มือการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยเนื้อหาเรื่อง ความหมายและลักษณะทั่วไปของทารกคลอดก่อนกำหนด การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดด้านร่างกาย ได้แก่ การดูแลให้ได้รับสารอาหาร การอาบน้ำ การทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ การเปลี่ยนผ้าอ้อม และการห่อตัว การปลอบโยนทารก การอุ้มทารก การนอน การให้ยาแก่ทารก การพามาตรวจสุขภาพตามนัดและรับวัคซีน การป้องกันการติดเชื้อ การสังเกตอาการผิดปกติของทารก การจัดสถานที่อยู่สำหรับทารก เสื้อผ้าและเครื่องใช้ต่างๆ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ ได้แก่ การพูดคุยกับ

ทารก การอุ้ม การสัมผัส และการสบตาทารกคลอดก่อนกำหนด ด้านการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับทารก ได้แก่ การสำลักน้ำหรือนม หายใจไม่ออกเนื่องจากมีสิ่งอุดตันทางเดินหายใจ

1.5 จัดทำแผนการสอนเรื่องการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้ข้อมูลแก่มารดาทารกคลอดก่อนกำหนด โดยครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง ความหมายและลักษณะทั่วไปของทารกคลอดก่อนกำหนด การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดด้านร่างกาย ได้แก่ การดูแลให้ได้รับสารอาหาร การดูแลความสุขสบายของทารก เช่น การอาบน้ำ การทำความสะอาดสะดือวัยวะสปีพันธุและการเปลี่ยนผ้าอ้อม การปลอบโยนทารก การนอน การให้ยา การป้องกัน การติดเชื้อ การสังเกตอาการผิดปกติ การพาทารกมาตรวจตามนัดและการได้รับวัคซีน การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ และด้านการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับทารก

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

การตรวจค่าความตรงตามเนื้อหา

ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของโปรแกรมที่ประกอบด้วย แผนการจำหน่ายทารกคลอดก่อนกำหนด คู่มือการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด แผนการสอนเรื่องการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดและคู่มือการวางแผนการจำหน่ายที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาแก้ไขเนื้อหาและภาษาที่ใช้ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลด้านการพยาบาลทารกแรกเกิด จำนวน 3 ท่าน พยาบาลวิชาชีพทางการพยาบาลทารกแรกเกิด จำนวน 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษารูปแบบและความเหมาะสมของกิจกรรม ตลอดจนการจัดลำดับของเนื้อหาและความเหมาะสมของเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม จากนั้นนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับโดยถือเกณฑ์การยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงกันจำนวน 4 ท่านจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 5 ท่านมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในเรื่องภาษาและเนื้อหา ดังนี้

1. แผนการจำหน่ายทารกคลอดก่อนกำหนด มีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 เพิ่มข้อมูลในเรื่องการบีบเก็บน้ำนมมารดา การให้ยาและการรับวัคซีน

1.2 เพิ่มข้อมูลสนับสนุนให้สอดคล้องกับข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล เรื่อง ทารกเสี่ยงต่อภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำภายหลังจำหน่ายจากโรงพยาบาล เนื่องจากมารดาขาดความรู้ในการประเมินอาการทารก

1.3 ปรับภาษาเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ

ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไข โดยปรับภาษาเพื่อให้มารดาเข้าใจได้ง่ายขึ้นโดยลดการใช้ศัพท์ทางการแพทย์และเพิ่มเนื้อหาเรื่องการบีบเก็บน้ำนมมารดา การให้ยา และการพาทารกมารับวัคซีนตามแพทย์นัด และเพิ่มข้อมูลสนับสนุน คือ มารดาไม่เคยมีทารกคลอดก่อนกำหนดมาก่อน จึงทำให้มารดาขาดความรู้ในการประเมินอาการทารก

2. คู่มือการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ปรับภาพแสดงทารกคลอดก่อนกำหนดให้เหมาะสม และแสดงภาพท่าการอุ้มทารกที่ถูกต้อง

2.2 ปรับภาษาเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ

ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไข โดยปรับภาษาเพื่อให้มารดาเข้าใจได้ง่ายขึ้นและปรับเปลี่ยนภาพทารกให้เหมาะสมกับทารกคลอดก่อนกำหนด เนื่องจากภาพเดิมเป็นภาพคล้ายทารกครบกำหนด และเพิ่มภาพแสดงท่าต่างๆในการอุ้มทารกที่ถูกต้อง เพื่อให้มารดาสามารถมองเห็นภาพและปฏิบัติได้ถูกต้อง

3. แผนการสอนเรื่องการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด มีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ปรับเนื้อหาในส่วนการได้รับวัคซีนของทารกให้ตรงกับคู่มือการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด

3.2 เพิ่มเนื้อหาเรื่องการเตรียมอุปกรณ์ในการอาบน้ำและขั้นตอนเรื่องการอาบน้ำ

3.3 ควรเพิ่มการสาธิตในกิจกรรมการสอนเรื่องการอาบน้ำ การเปลี่ยนผ้าอ้อมและการทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ การอุ้มทารกที่ถูกต้อง การจัดท่านอนทารกที่ถูกต้อง

ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไข โดยปรับเนื้อหาในส่วนการได้รับวัคซีนของทารกให้ตรงกับคู่มือการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด เพิ่มเนื้อหาการเตรียมอุปกรณ์ในการอาบน้ำและขั้นตอนเรื่องการอาบน้ำ และเพิ่มการสาธิตในกิจกรรมการสอนเรื่องการอาบน้ำ การเปลี่ยนผ้าอ้อมและการทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ การอุ้มทารกที่ถูกต้อง การจัดท่านอนทารกที่ถูกต้อง

4. คู่มือการวางแผนการจำหน่าย มีข้อเสนอแนะดังนี้

4.1 ควรระบุระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามเยี่ยมมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนดที่บ้านและติดตามเยี่ยมทางโทรศัพท์

ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไข โดยระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามเยี่ยมมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนดที่บ้าน โดยใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง และติดตามเยี่ยมทางโทรศัพท์ โดยใช้เวลา 10-15 นาที

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแผนการจำหน่ายทารกคลอดก่อนกำหนด คู่มือการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด แผนการสอนเรื่องการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด และคู่มือการวางแผนการจำหน่ายแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ราย เพื่อประเมินความเข้าใจของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ ระยะเวลาในการดำเนินการสอน แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

ผลการนำเครื่องมือไปทดลองใช้ พบว่า มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดเข้าใจและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการวางแผนการจำหน่ายเป็นอย่างดี รวมทั้งเสนอแนะว่าถ้ามีการสาธิตในเรื่องการอาบน้ำ การให้นมทารก การอุ้มทารก จะทำให้มารดาเห็นภาพและฝึกปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเมื่อทารกได้รับการจำหน่ายกลับบ้าน ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มการสาธิตเรื่องการอาบน้ำ การให้นมทารก การอุ้มทารก ในแผนการสอนเรื่องการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด

ชุดที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับการทดลอง ได้แก่

1. แบบประเมินความรู้ของมารดาทารกในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลงจากแบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของ กุลลดา เปรมจิตร (2547) ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดพฤติกรรมการดูแลบุตรวัยทารกของ Moore (1983) มีจำนวน 15 ข้อ ซึ่งประเมินความรู้ในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด โดยแบบประเมินความรู้ของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ คือ

1) ด้านการดูแลด้านร่างกาย	จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-10
2) ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ	จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 11-12
3) ด้านการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับทารก	จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 13-15

ลักษณะข้อคำถามเป็นข้อความให้เลือกตอบถูก เมื่อเห็นว่าข้อความนั้นถูก และตอบผิด เมื่อเห็นว่าข้อความนั้นผิด โดยมีเกณฑ์คือ ต้องตอบถูก 12 ข้อใน 15 ข้อ หรือคะแนนรวมมากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป จึงจะถือว่า ผ่าน

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดในกลุ่มทดลอง ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 20 ราย โดยมีคะแนนรวมอยู่ในระหว่าง 12-15 คะแนน ทั้งหมด 20 ราย

2. แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมการวางแผนการจำหน่ายของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด โดยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมของมารดาและให้มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดเซ็นชื่อทุกครั้งในวันที่มาเข้าร่วมกิจกรรม

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดในกลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมครบ 5 ครั้ง ทั้งหมด 20 ราย

3. แบบบันทึกการติดตามเยี่ยมบ้านและติดตามเยี่ยมทางโทรศัพท์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลและความต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมจากการติดตามเยี่ยมบ้านภายใน 48 ชั่วโมง ภายหลังจำหน่ายทารก โดยใช้เวลา 1-2 ชั่วโมง และติดตามเยี่ยมทางโทรศัพท์ 2 ครั้ง ในวันที่ 3 และวันที่ 7 ภายหลังจำหน่ายทารก ใช้เวลาครั้งละ 10-15 นาที

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า จากการติดตามเยี่ยมบ้าน มารดาทารกคลอดก่อนกำหนด ต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมในเรื่องต่างๆ ดังนี้

3.1 การให้นมมารดา จำนวน 3 ราย

3.2 การให้นมผสม จำนวน 2 ราย

3.3 การอาบน้ำ จำนวน 3 ราย

3.4 การควบคุมอุณหภูมิกายทารก จำนวน 2 ราย

ส่วนการติดตามเยี่ยมทางโทรศัพท์ หลังจากที่ผู้วิจัยได้ให้คำแนะนำแก่มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดที่ต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมในเรื่องการให้นมมารดา จำนวน 3 ราย การให้นมผสม จำนวน 2 ราย การอาบน้ำทารก จำนวน 3 ราย และการควบคุมอุณหภูมิกายของทารก จำนวน 2 ราย พบว่า มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำได้ และไม่เกิดปัญหาซ้ำอีก และจากการสอบถามมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดคลอดในกลุ่มทดลองอีก 10 ราย ไม่พบปัญหาการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด อาการทั่วไปของทารกคลอดก่อนกำหนดปกติดี

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือกับการทดลอง

การตรวจค่าความตรงตามเนื้อหา

ผู้วิจัยนำแบบประเมินความรู้ในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดาที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาแก้ไขเนื้อหาและภาษาที่ใช้ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลด้านการพยาบาลทารกแรกเกิด จำนวน 3 ท่าน พยาบาลวิชาชีพทางการพยาบาลทารกแรกเกิด จำนวน 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา รูปแบบและความเหมาะสมของกิจกรรม ตลอดจนการจัดลำดับของเนื้อหาและความเหมาะสมของเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม จากนั้นนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับโดยถือเกณฑ์การยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรงกันจำนวน 4 ท่านจาก

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 5 ท่านมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาดัชนีความตรงตามเนื้อหา (CVI) โดยใช้เกณฑ์ $CVI \geq 0.80$ (Polit & Hungler, 1999) โดยกำหนดผลการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างคำถามกับคำนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังมีความหมายในแต่ละระดับคือ (Hambleton และคณะ, 1975 อ้างถึงใน บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์, 2550: 224)

- 1 หมายถึง คำถามไม่สอดคล้องกับคำนิยามเลย
- 2 หมายถึง คำถามจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงอย่างมาก จึงจะมีความสอดคล้องกับคำนิยาม
- 3 หมายถึง คำถามจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงเล็กน้อย จึงจะมีความสอดคล้องกับคำนิยาม
- 4 หมายถึง คำถามมีความสอดคล้องกับคำนิยาม

จากการคำนวณได้ค่า $CVI = .93$ จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความรู้ของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยปรับปรุงภาษาให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย

ชุดที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของมารดา ทารกคลอดก่อนกำหนด ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การดูแลทารก ผู้ช่วยเหลือดูแลทารก 2) ข้อมูลทั่วไปของทารกคลอดก่อนกำหนด ประกอบด้วย อายุครรภ์ เพศ น้ำหนักแรกคลอด อายุ น้ำหนักในวันที่จำหน่ายออกจากโรงพยาบาล ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1.1 เพิ่มตัวเลือกในการตอบคำถาม คือ อื่น ๆ ระบุ ในข้อคำถามที่ 5

2. แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดาของกุลดา เปรมจิตร (2547) ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดพฤติกรรมกรรมการดูแลบุตรวัยทารก ของ Moore (1983) และ วันเพ็ญ พุ่มเกตุ (2551) ได้ดัดแปลงให้สอดคล้องกับพฤติกรรมกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดา โดยลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ ทำทุกครั้ง (คะแนน 4) ถึง ไม่เคยทำเลย (คะแนน 1) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ทำทุกครั้ง หมายถึง มีการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นทุกครั้ง (100%) ที่มีเหตุการณ์
ในข้อนั้นๆ เกิดขึ้น

ทำเป็นส่วนมาก หมายถึง มีการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นแทบทุกครั้ง (ประมาณ 80%)
ที่มีเหตุการณ์ในข้อนั้นๆ เกิดขึ้น

ไม่ค่อยได้ทำ หมายถึง มีการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นบางครั้ง (ประมาณ 50%) ที่มี
เหตุการณ์ในข้อนั้นๆ เกิดขึ้น

ไม่เคยทำเลย หมายถึง ไม่เคยมีการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเลย (ประมาณ 0%)
เมื่อมีเหตุการณ์ในข้อนั้นๆ เกิดขึ้น

เกณฑ์การแปลผลจากคะแนนรวม ดังนี้

28-56 คะแนน แสดงว่า มารดามีพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด
อยู่ในระดับไม่ดี

57-84 คะแนน แสดงว่า มารดามีพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด
อยู่ในระดับปานกลาง

85-112 คะแนน แสดงว่า มารดามีพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด
อยู่ในระดับดี

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดาไป
ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเนื้อหาตามความเหมาะสมและความครอบคลุมของข้อคำถาม แล้ว
นำไปตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความถูกต้องของภาษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน
ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลด้านการพยาบาลทารกแรกเกิด จำนวน 3 ท่าน พยาบาลวิชาชีพ
ทางการพยาบาลทารกแรกเกิด จำนวน 2 ท่าน

หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขและข้อเสนอแนะ
จากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (CVI) โดยใช้เกณฑ์ $CVI \geq 0.80$ (Polit
& Hungler, 1999) โดยกำหนดผลการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างคำถามกับคำนิยามเชิง
ปฏิบัติการของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังมีความหมายในแต่ละ
ระดับคือ (Hambleton และคณะ, 1975 อ้างถึงใน บุญใจ ศรีสถิตยัณราภรณ์, 2550: 224)

1 หมายถึง คำถามไม่สอดคล้องกับคำนิยามเลย

2 หมายถึง คำถามจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงอย่างมาก
จึงจะมีความสอดคล้องกับคำนิยาม

3 หมายถึง คำถามจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงเล็กน้อย
จึงจะมีความสอดคล้องกับค่านิยาม

4 หมายถึง คำถามมีความสอดคล้องกับค่านิยาม

จากการคำนวณหาค่า CVI ของแบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อน
กำหนดของมารดา = .96 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้มีความ
สมบูรณ์มากขึ้น ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ในเรื่องของภาษาและเนื้อหาของข้อคำถาม ในแบบสอบถาม ดังนี้

- 1) ข้อคำถามที่ 9,10 และ 11 จัดให้อยู่ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการ
- 2) ปรับเพิ่มเนื้อหาคำถามข้อที่ 13 ให้ชัดเจน คือ ท่านล้างมือก่อนและหลังสัมผัส
หรืออุ้มลูก แก้ไขเป็น ท่านล้างมือก่อนและหลังสัมผัสลูก เช่น ให้นม หรือทำ
ความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์
- 3) ปรับเนื้อหาคำถามข้อที่ 14 ให้ชัดเจน คือ ท่านซักเสื้อผ้าให้ลูกด้วยสบู่หรือน้ำ
ยาซักผ้าสำหรับทารกโดยเฉพาะ แก้ไขเป็น ท่านซักเสื้อผ้าให้ลูกด้วยสบู่หรือน้ำ
ยาซักผ้าสำหรับทารกโดยเฉพาะ หรือซักโดยใช้น้ำจนแน่ใจว่าสะอาด

จากการปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ร่วมกับอาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จึงได้แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดา ดัง
รายละเอียดต่อไปนี้

1) ด้านการดูแลด้านร่างกาย	จำนวน 17 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-17
2) ด้านการดูแลด้านการส่งเสริมพัฒนาการ	จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 18-22
3) ด้านการดูแลด้านการป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับทารก	จำนวน 6 ข้อ ได้แก่
ข้อ 23-28

การตรวจหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability)

1. ผู้วิจัยนำแผนการจำหน่ายทารกคลอดก่อนกำหนด คู่มือการดูแลทารกคลอด
ก่อนกำหนด แผนการสอนเรื่อง การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด คู่มือการวางแผนการจำหน่าย
ทารกคลอดก่อนกำหนด ไปใช้มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่ม
ตัวอย่าง จำนวน 5 ราย เพื่อประเมินความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างและความชัดเจนของภาษาที่ใช้
แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

2. ผู้วิจัยนำแบบประเมินความรู้ของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดที่ได้รับการปรับปรุงและผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้กับมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าความเที่ยงโดยการใช้สูตร
คูเดอร์ริชาร์คสัน 21 (KR-21) โดยใช้เกณฑ์ที่ยอมรับได้ที่มีค่าความเที่ยงของเครื่องมือ ≥ 0.80 (Burns and Grove, 2001) ผลการคำนวณค่าความเที่ยงในกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้เครื่องมือ มีค่าเท่ากับ 1

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดาที่ได้รับการปรับปรุงและผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาไปทดลองใช้กับมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าความเที่ยง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้เกณฑ์ที่ยอมรับได้ที่มีค่าความเที่ยงของเครื่องมือ ≥ 0.80 (Burns and Grove, 2001) ผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้เครื่องมือ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .88 ซึ่งถือว่าเป็นค่าที่ยอมรับได้

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการทดลอง เป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะเตรียมการก่อนการทดลอง 2) ระยะดำเนินการทดลอง 3) ระยะติดตามผลการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ระยะเตรียมการก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอความร่วมมือในการทำวิจัย และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 เมื่อได้รับการอนุมัติจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอเข้าพบหัวหน้าหน่วยบริบาลทารกแรกเกิด/ NICU เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวนและคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมวิจัย รวมทั้งการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัยให้กับหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำการในหอผู้ป่วยได้ทราบเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

2. ระยะดำเนินการทดลอง

ในระยะดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเริ่มทำการทดลองในกลุ่มตัวอย่างมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดที่เข้ารับการรักษาในหน่วยบริบาลทารกแรกเกิด/ NICU โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา จ.ชลบุรี ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2553 ถึง 31 สิงหาคม 2553 ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยผู้วิจัยไปที่หน่วยบริบาลทารกแรกเกิด/ NICU โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา เพื่อทำการสำรวจรายชื่อและศึกษาข้อมูลทางเวชระเบียนผู้ป่วยของทารกคลอดก่อนกำหนด จากนั้นทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยสอบถามถึงวันเวลาที่มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดจะมาเยี่ยม และกำหนดวันเวลาที่มารดาจะมาเยี่ยมทารกคลอดก่อนกำหนดที่หน่วยบริบาลทารกแรกเกิด/ NICU เพื่อเตรียมตัวก่อนจำหน่าย

2.2 ผู้วิจัยพบมารดาทารกคลอดก่อนกำหนด แนะนำตนเอง พร้อมทั้งพูดคุยซักถามมารดา เพื่อตรวจสอบว่ามีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ หากมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ผู้วิจัยอธิบายลักษณะของการเข้าร่วมการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย และขอความร่วมมือมารดาในการเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งการแจ้งการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัยทั้งของมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนด

2.3 เมื่อผู้วิจัยอธิบายให้มารดาทราบแล้ว ทำการสอบถามความเข้าใจจากมารดา หลังจากนั้นผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย ถ้ามารดายินดีและสมัครใจเข้าร่วมงานวิจัย ผู้วิจัยให้มารดาลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยของประชากรตัวอย่าง และผู้วิจัยจะจัดมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนด จำนวน 20 คู่แรกเป็นกลุ่มควบคุมก่อน และ 20 คู่หลังเข้ากลุ่มทดลอง

2.4 หลังคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีเกณฑ์บ่งชี้ตามสภาพอาการของทารกคือ ทารกคลอดก่อนกำหนดเข้ารับการรักษาในหน่วยบริบาลทารกแรกเกิด/ NICU ตั้งแต่แรกเกิด ไม่มีความพิการ และความผิดปกติที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโต มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดและแพทย์เจ้าของไข้อนุญาตให้เข้าร่วมในการวิจัย ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองดังนี้

การดำเนินการในกลุ่มควบคุม

1) มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดในกลุ่มควบคุม ได้รับการพยาบาลตามปกติ คือ เมื่อมารดามาเยี่ยมทารกคลอดก่อนกำหนดทุกครั้ง พยาบาลประจำตึกกล่าวทักทายมารดา และแนะนำตัวต่อมารดา และให้พบแพทย์ประจำหน่วยบริบาลทารกแรกเกิด/ NICU เพื่อแจ้ง

อาการของทารกให้มารดาทราบ ในกรณีที่แพทย์ไม่อยู่ พยาบาลแจ้งอาการทารกให้มารดาทราบ เปิดโอกาสให้มารดาซักถามอาการของทารกและตอบคำถามของมารดาเกี่ยวกับอาการของทารก ขณะได้รับการรักษาในโรงพยาบาล เมื่อทารกมีอาการดีขึ้น พยาบาลนำทารกมาให้มารดาอุ้ม และแนะนำมารดาในเรื่องการให้นม การทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ การเปลี่ยนผ้าอ้อม การเช็ดตัวทารก ส่วนในวันที่ทารกได้รับการจำหน่าย พยาบาลให้คำแนะนำแก่มารดาทารกเกี่ยวกับการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดและแจกแผ่นพับเกี่ยวกับการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดให้มารดานำกลับไปดูที่บ้าน พยาบาลให้มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดปฏิบัติกิจกรรม เช่น การทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ การเปลี่ยนผ้าอ้อม การให้นมมารดา หากพบว่ามารดาปฏิบัติกิจกรรมใดไม่ถูกต้อง พยาบาลทำการสอนและให้คำแนะนำแก่มารดาจนกว่ามารดาปฏิบัติได้ถูกต้อง และเปิดโอกาสให้มารดาซักถามข้อสงสัยก่อนรับทารกกลับบ้าน

2) ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาโดยสอบถามข้อมูลจากมารดา ส่วนข้อมูลของทารก ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลที่ได้จากเวชระเบียน โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที

การดำเนินการในกลุ่มทดลอง

มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดในกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการวางแผนจำหน่ายเป็นรายบุคคล ซึ่งมีการจัดกิจกรรมที่มุ่งให้คำปรึกษาของหน่วยบริบาลทารกแรกเกิด/NICU วันละ 1-2 ชั่วโมง เป็นเวลาติดต่อกัน 5 วันในช่วงเวลา 1 สัปดาห์ก่อนจำหน่ายทารก โดยที่ผู้วิจัยพบกับมารดาเมื่อมารดามาเยี่ยมทารกตามวันเวลาที่เหมาะสมของมารดา และภายหลังจากจำหน่ายทารกแล้ว ผู้วิจัยติดตามเยี่ยมบ้าน 1 ครั้งภายใน 48 ชั่วโมงหลังจำหน่ายโดยใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมงและติดตามเยี่ยมทางโทรศัพท์ 2 ครั้ง ในวันที่ 3 และวันที่ 7 ภายหลังจากจำหน่ายทารก ใช้เวลา 10-15 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

ในวันที่ 1 ของการทดลอง

1) ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาโดยสอบถามข้อมูลจากมารดา ส่วนข้อมูลของทารก ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลที่ได้จากเวชระเบียน โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที

2) ผู้วิจัยดำเนินการกิจกรรมการวางแผนการจำหน่าย ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินปัญหา ใช้เวลาประมาณ 15 นาที โดยการสร้างสัมพันธภาพ เมื่อมารดามาเยี่ยมทารก โดยเริ่มจากการกล่าวทักทายมารดาด้วยสีหน้าที่ยิ้มแย้ม และแนะนำตนเอง แจ้งวัตถุประสงค์ของการวางแผนการจำหน่ายด้วยภาษาพูดที่เข้าใจง่าย การสัมภาษณ์ประวัติและข้อมูลต่างๆและความพร้อมของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด

ภายหลังจำหน่ายจากโรงพยาบาล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประเมินปัญหาของมารดาและทารก โดยการประเมินสภาพร่างกายทารกตามเกณฑ์การจำหน่ายที่ได้กำหนดไว้โดยทีมสหสาขาวิชาชีพ ผู้วิจัยและมารดาทารกร่วมกันประเมินเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ความพร้อมและการปฏิบัติของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดเมื่อได้รับการจำหน่าย ความต้องการการช่วยเหลือในการดูแลทารกเมื่อได้รับการจำหน่าย รวมทั้งแหล่งประโยชน์ในชุมชนเมื่อทารกเกิดการเจ็บป่วย ขณะอยู่ที่บ้าน และใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 การตั้งข้อวินิจฉัยการพยาบาล โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ประเมินได้จากมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดมาตั้งข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรม การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดาให้เหมาะสมกับมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดแต่ละราย

ในวันที่ 2-4 ของการทดลอง

ในวันที่ 2 ของการทดลอง ใช้ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนปฏิบัติการกิจกรรมการพยาบาลตามข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลที่ตั้งไว้ตามแผนการจำหน่ายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เวลา 30 นาที โดยผู้วิจัยและทีมสหสาขาวิชาชีพร่วมกันวางแผนกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติเพื่อเตรียมความรู้ ทักษะ และความพร้อมและการปฏิบัติของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดเมื่อได้รับการจำหน่าย

ในวันที่ 3-4 ของการทดลอง ใช้ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติการกิจกรรมการพยาบาล โดยใช้เวลารวันละ 60 นาที โดยผู้วิจัยและมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดร่วมกันปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ตามความเหมาะสมในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการสอนสาธิต ให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่มารดาทารกคลอดก่อนกำหนด และให้มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดตามแผนการจำหน่าย แผนการสอนการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดรายบุคคล และ คู่มือการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

ในวันที่ 5 ของการทดลอง

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล ในด้านความรู้ ทักษะ ความพร้อมและการปฏิบัติของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด โดยผู้วิจัยประเมินผลกิจกรรมที่มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดฝึกปฏิบัติและนำปัญหาที่พบมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดมีความรู้ ทักษะและความพร้อมในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดและสามารถปฏิบัติกรดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดได้อย่างถูกต้อง หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการกำกับการทดลองโดยให้มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดตอบแบบประเมินความรู้ในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด

ในวันที่ทารกได้รับการจำหน่าย โดยการประเมินสภาพร่างกายทารกและความพร้อมของมารดาในเรื่องการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดจากทีมสหสาขาวิชาชีพ และผู้วิจัยทบทวนและให้คำแนะนำแก่มารดาเกี่ยวกับการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดในสิ่งที่มารดายังเข้าใจไม่ถูกต้อง พร้อมทั้งแจ้งให้มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดรับทราบเกี่ยวกับการขออนุญาตมารดาในการติดตามเยี่ยมบ้านและติดตามเยี่ยมทางโทรศัพท์

3. ระยะติดตามผลการทดลอง

ผู้วิจัยติดตามเยี่ยมบ้านมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนดภายใน 48 ชั่วโมงหลังจำหน่าย โดยใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง เพื่อประเมินพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดา การให้คำแนะนำในส่วนที่มารดายังไม่เข้าใจและปฏิบัติไม่ถูกต้อง การประเมินสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ที่เหมาะสมและติดตามเยี่ยมทางโทรศัพท์ 2 ครั้ง ในวันที่ 3 และวันที่ 7 ภายหลังจำหน่ายทารกคลอดก่อนกำหนด โดยใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที เพื่อให้คำแนะนำการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดแก่มารดา โดยใช้แบบบันทึกการติดตามเยี่ยมบ้านและติดตามทางโทรศัพท์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อประเมินและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นรวมทั้งให้กำลังใจและให้ความมั่นใจแก่มารดาทารกคลอดก่อนกำหนด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 5 วันที่และเวลาที่ติดตามเยี่ยมมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนดที่บ้านภายใน 48 ชั่วโมงหลังจำหน่ายและติดตามเยี่ยมทางโทรศัพท์ในวันที่ 3 และวันที่ 7 ภายหลังจำหน่าย

มารดา กลุ่ม ทดลอง	วันที่ติดตามเยี่ยมบ้าน (ภายใน 48 ชั่วโมงหลัง จำหน่าย)	วันที่ติดตามเยี่ยมทาง โทรศัพท์ ครั้งที่ 1(วันที่ 3 ภายหลังจำหน่าย)	วันที่ติดตามเยี่ยมทาง โทรศัพท์ ครั้งที่ 2 (วันที่ 7 ภายหลังจำหน่าย)
1	9 กรกฎาคม 2553	10 กรกฎาคม 2553	14 กรกฎาคม 2553
2	15 กรกฎาคม 2553	16 กรกฎาคม 2553	20 กรกฎาคม 2553
3	3 กรกฎาคม 2553	4 กรกฎาคม 2553	8 กรกฎาคม 2553
4	7 กรกฎาคม 2553	8 กรกฎาคม 2553	12 กรกฎาคม 2553
5	4 กรกฎาคม 2553	5 กรกฎาคม 2553	9 กรกฎาคม 2553
6	11 กรกฎาคม 2553	12 กรกฎาคม 2553	16 กรกฎาคม 2553
7	20 กรกฎาคม 2553	21 กรกฎาคม 2553	25 กรกฎาคม 2553
8	16 กรกฎาคม 2553	17 กรกฎาคม 2553	21 กรกฎาคม 2553
9	21 กรกฎาคม 2553	22 กรกฎาคม 2553	26 กรกฎาคม 2553
10	23 กรกฎาคม 2553	24 กรกฎาคม 2553	28 กรกฎาคม 2553
11	2 สิงหาคม 2553	3 สิงหาคม 2553	7 สิงหาคม 2553
12	13 สิงหาคม 2553	14 สิงหาคม 2553	18 สิงหาคม 2553
13	15 สิงหาคม 2553	16 สิงหาคม 2553	20 สิงหาคม 2553
14	11 สิงหาคม 2553	12 สิงหาคม 2553	17 สิงหาคม 2553
15	14 สิงหาคม 2553	15 สิงหาคม 2553	19 สิงหาคม 2553
16	16 สิงหาคม 2553	17 สิงหาคม 2553	21 สิงหาคม 2553
17	13 สิงหาคม 2553	14 สิงหาคม 2553	18 สิงหาคม 2553
18	17 สิงหาคม 2553	18 สิงหาคม 2553	22 สิงหาคม 2553
19	18 สิงหาคม 2553	19 สิงหาคม 2553	23 สิงหาคม 2553
20	20 สิงหาคม 2553	21 สิงหาคม 2553	25 สิงหาคม 2553

ตารางที่ 6 ความต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมของมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนดจากการติดตามเยี่ยมบ้านมารดาและทารกคลอดก่อนกำหนดภายหลังจำหน่ายทารก ภายใน 48 ชั่วโมง

รายการ	จำนวนมารดา
การให้นมมารดา	3
การให้นมผสม	2
การอาบน้ำ	3
การควบคุมอุณหภูมิกายทารก	2

จากการติดตามเยี่ยมบ้านภายหลังจำหน่ายทารก ภายใน 48 ชั่วโมง พบว่า มารดาต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1) การให้นมมารดา จำนวน 3 ราย จากการสอบถามมารดา พบว่า ทารกยังไม่ค่อยจะดูดนมมารดาเนื่องจากทารกยังไม่คุ้นเคยกับการดูดนมมารดา และทารกคลอดกำหนดได้รับนมทางสายยางมาเป็นระยะเวลาหลายวัน เมื่ออาการดีขึ้น แพทย์จะให้ทารกดูดนมผสมจากขวดแทน ซึ่งการให้นมผสมจากขวดจะมีจุกนมที่ยาวและนิ่มกว่านมมารดา ทำให้ทารกคลอดก่อนกำหนดดูดนมมารดาน้อยลง พยาบาลจึงให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่ถูกต้องแก่มารดาทารกคลอดก่อนกำหนด

2) การอาบน้ำ จำนวน 3 ราย จากการสอบถามมารดา พบว่า มารดายังมีความกลัวในการอาบน้ำทารกด้วยตนเอง เนื่องจากสภาพของทารกที่ตัวเล็ก ทำให้มารดาไม่กล้าจับทารกเนื่องจากกลัวทารกจะหลุดมือ (รุ่งทิพา หวังเรืองสถิต, 2542) และมารดาไม่เคยมีประสบการณ์การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดมาก่อน จึงต้องได้รับการช่วยเหลือจากญาติพี่น้องในการช่วยเหลือกับมารดา

3) การให้นมผสม จำนวน 2 ราย จากการสอบถามมารดา พบว่า มารดามีน้ำนมน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของทารก มารดาจึงให้นมผสมสำหรับทารกคลอดก่อนกำหนดเพิ่มเติม และสอบถามถึงวิธีการทำความสะอาดอุปกรณ์ในการให้นมผสมและวิธีผสมนมที่ถูกต้อง

4) การควบคุมอุณหภูมิกายทารก จำนวน 2 ราย จากการสอบถามมารดา พบว่า มารดากลัวว่าทารกจะมีอุณหภูมิกายต่ำขณะที่อยู่ที่บ้าน มารดาทารกคลอดกำหนดจึงให้การดูแลทารกโดยการห่อตัวทารกด้วยผ้าขนหนู 2 ผืน และใส่หมวกไหมพรม เพื่อป้องกันภาวะอุณหภูมิกายต่ำ หลังจากนั้นพบว่า ทารกร้องกวน และมีเหงื่อออก พยาบาลจึงให้คำแนะนำแก่มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดในเรื่องการควบคุมอุณหภูมิกายที่ถูกต้อง

นอกจากนี้ยังพบว่า สภาพแวดล้อมภายในและรอบบ้าน เช่น การจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และสะอาด เนื่องจากสภาพภายในบ้านและพื้นที่บ้านของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดบางรายมีจำกัด ทำให้สภาพแวดล้อมภายในบ้านแออัด การช่วยเหลือจากครอบครัว เพื่อนบ้าน แหล่งช่วยเหลือในชุมชนและปัญหาด้านเศรษฐกิจ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดแต่ละรายตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม

จากการติดตามเยี่ยมมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดทางโทรศัพท์ในวันที่ 3 และวันที่ 7 ภายหลังจากจำหน่ายทารก หลังจากที่ถูกผู้วิจัยได้ให้คำแนะนำแก่มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีปัญหาการให้นมมารดา จำนวน 3 ราย การอาบน้ำทารก จำนวน 3 ราย การให้นมผสม จำนวน 2 ราย และการควบคุมอุณหภูมิกายทารก จำนวน 2 ราย พบว่า มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำได้ และไม่เกิดปัญหาซ้ำอีก และจากการสอบถามมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดในกลุ่มทดลองอีก 10 ราย ไม่พบปัญหาการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด อาการทั่วไปของทารกคลอดก่อนกำหนดปกติดี นอกจากนี้ยังพบว่า มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมในเรื่องวิธีการเตรียมนมผสม จำนวน 1 ราย เนื่องจากมารดามีน้ำนมไม่เพียงพอ และเรื่องวิธีการบีบเก็บน้ำนมมารดา จำนวน 1 ราย เนื่องจากมารดาต้องไปทำงานนอกบ้าน นอกจากนี้ พบว่า มารดาทารกจำนวน 18 ราย สามารถปฏิบัติตามวิธีการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดได้ ยังไม่พบปัญหาใดๆ และพึงพอใจกับการติดตามเยี่ยมมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดที่บ้าน และติดตามเยี่ยมทางโทรศัพท์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประเมินพฤติกรรม การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดาภายหลังจำหน่ายจากโรงพยาบาล ภายใน 4 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน ด้วยตนเองในวันที่มารดาพาทารกคลอดก่อนกำหนดมาตรวจสุขภาพและรับวัคซีนที่ตึกตรวจโรคแผนกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา จ.ชลบุรี โดยให้มารดาทารกคลอดก่อนกำหนดตอบแบบสอบถามพฤติกรรม การดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดา โดยใช้เวลา 15 นาที

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา จ.ชลบุรี ในการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความยินยอมของกลุ่มตัวอย่างเป็นสำคัญ โดย

เริ่มจากเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตนเองและสร้างสัมพันธภาพ อธิบายและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ระยะเวลาของการทำวิจัย และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ว่าจะไม่มีผลต่อการดูแลรักษาพยาบาลหรือการบำบัดรักษาที่จะได้รับแต่อย่างใด คำตอบหรือข้อมูลที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้จะถือเป็นความลับ และนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการทำวิจัย กลุ่มตัวอย่างสอบถามผู้วิจัยได้ตลอดเวลาและสามารถแจ้งออกจากการวิจัยได้ก่อนที่การวิจัยจะเสร็จสิ้นลงโดยไม่ต้องให้เหตุผลหรือคำอธิบายใดๆ หลังจากนั้นผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านเอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (Patient/ Participant Information Sheet) เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบรับการเข้าร่วมวิจัยจึงให้ลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมวิจัย (Informed Consent Form)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ด้วยวิธีวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์พฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดากลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการวางแผนการจำหน่าย
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของมารดาหลังการทดลองระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการวางแผนจำหน่ายกับกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Independent t-test)

กระบวนการดำเนินการทดลอง

